

Walczak
07. 02. 2023

Poznań dnia 7 lutego 2023 r.

prof. UAM dr hab. Maciej Mataczyński
adres korespondencyjny
ul. Mokotowska 33/35, 00-560 Warszawa

Do Redaktora Naczelnego Wyborcza.pl
ul. Czerska 8/10, 00-732 Warszawa

WNIOSEK O SPROSTOWANIE

Działając w imieniu własnym, w związku z publikacją materiału autorstwa Wojciecha Czuchnowskiego oraz Krzysztofa Katka, który ukazał się w dniu 17 stycznia 2023 r. na portalu Wyborcza.pl pt. „Kolejna >>ustawa bezkarnościowa<<. Mówią o niej >>lex Lotos<<, >>lex Obajtek<<” (por. <https://wyborcza.pl/7,75398,29363816,kolejna-ustawa-pod-obajtk.html>), w oparciu o art. 31a ust. 1 ustawy z dnia 26 stycznia 1984 r. Prawo prasowe (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1914), wnoszę o opublikowanie sprostowania o następującej treści:

SPROSTOWANIE

wiadomości z materiału autorstwa Wojciecha Czuchnowskiego oraz Krzysztofa Katka, który ukazał się 17 stycznia 2023 r. na portalu Wyborcza.pl pt. >>Kolejna 'ustawa bezkarnościowa'. Mówią o niej 'lex Lotos', 'lex Obajtek'” (<https://wyborcza.pl/7,75398,29363816,kolejna-ustawa-pod-obajtk.html>)

Nieprawdą jest, abym biorąc udział w nowelizacji ustawy o kontroli niektórych inwestycji, doprowadził do wyeliminowania z transakcji sprzedaży Lotosu Komitetu Konsultacyjnego, w skład którego wchodziły służby specjalne. Tym bardziej więc nie jest prawdą, aby wskazane działania miały >>ułatwić<< przeprowadzenie operacji biznesowych, które miały być forsowane przez Prezesa PKN Orlen, czy też umożliwić mu dostęp do tajnych dokumentów.

Nieprawdą jest abym pełnił >>kluczową<< funkcję w ramach Komisji pracującej nad zmianami przepisów KSH dotyczących zasady oceny ryzyka biznesowego. Mój udział w pracach Komisji był znikomy – praktycznie w nich nie uczestniczyłem.

Prof. UAM dr hab. Maciej Mataczyński
prof. UAM dr hab. Maciej Mataczyński
adwokat

adres do korespondencji:
ul. Mokotowska 33/35, 00-560 Warszawa”

Zastrzegam adres korespondencyjny tylko do wiadomości redakcji.

Domagam się opublikowania sprostowania w tym samym dziale i taką samą czcionką, co materiał, którego ono dotyczy, pod widocznym tytułem „Sprostowanie”.

W razie odmowy opublikowania przedmiotowego sprostowania albo jego publikacji wbrew wymogom ustawy Prawo prasowe, zmuszony będę wystąpić na drogę sądową z powództwem o nakazanie opublikowania sprostowania prasowego.

UZASADNIENIE

[1] W *materiale* autorstwa Wojciecha Czuchnowskiego oraz Krzysztofa Katka, który ukazał się 17 stycznia 2023 r. na portalu Wyborcza.pl pt. „*Kolejna >>ustawa bezkarnościowa<<. Mówią o niej >>lex Lotos<<, >>lex Obajtek<<*” **zawarto wiadomości nieprawdziwe.**

[2] Wiadomości zawarte w treści publikacji, stosownie do których:

- a. miałbym doprowadzić do przygotowania nowelizacji ustawy o kontroli niektórych inwestycji w sposób umożliwiający ominięcie procedur prawnych przy sprzedaży Lotosu, a w szczególności w sposób pozwalający na wyeliminowanie Komitetu Konsultacyjnego, w skład którego wchodzi przedstawiciele służb specjalnych a także aby wskazane działania miały „ułatwić” przeprowadzenie operacji biznesowych, które miały być forsowane przez Prezesa PKN Orlen, czy też umożliwić mu dostęp do tajnych dokumentów (por. cyt.: „*Mataczyński to również autor wspomnianej nowelizacji ustawy o kontroli niektórych inwestycji. Jak pisaliśmy, zmienił ją tak, by przy sprzedaży Lotosu nie była konieczna opinia komitetu konsultacyjnego złożonego m.in. z przedstawicieli służb specjalnych. Dzięki temu łatwiej było przeprowadzić operacje biznesowe, które forsował Obajtek, a sam prezes Orleń mógł mieć dostęp do wszystkich dokumentów, chociaż nie posiada certyfikatu ABW uprawniającego do zapoznawania się z tajnymi materiałami*”)
- b. miałbym pełnić kluczową funkcję w Komisji pracującej nad nowelizacją KSH dotyczącą oceny ryzyka biznesowego (por. cyt.: „*Nowelizację, jako projekt rządowy, przygotowała komisja działająca przy Ministerstwie Aktywów Państwowych nadzorującym spółki z udziałem skarbu państwa, w tym Orlen i Lotos. Kluczową funkcję pełnili w niej ludzie związani z Orlenem. Jej przewodniczącym był mec. Radosław Kwaśnicki, a w pracach brali udział prof. Andrzej Szumański oraz mec. Maciej Mataczyński*”).

są nieprawdziwe.

[3] **Po pierwsze**, prace nad projektem nowelizacji ustawy o kontroli niektórych inwestycji toczyły się od marca do czerwca 2020 r. Były to prace **zespołu ekspertów**, a nie pojedynczej osoby. Kształt ustawy został wypracowany w drodze

wspólnego konsensusu, a nie arbitralnej decyzji jednej osoby (powziętej do tego z góry powziętym zamiarem ominięcia prawa).

- [4] **Po drugie**, wskazuję, że wszelkie twierdzenia stosownie do których nowelizacja ustawy o kontroli niektórych inwestycji miała zostać przygotowana w sposób umożliwiający pominięcie Komitetu Konsultacyjnego są nieprawdziwe. Nieprawdziwej są również twierdzenia, jakoby ustawa ta w istocie pozwalała na ominięcie jakichkolwiek procedur przewidzianych prawem.
- [5] Należy podkreślić, że do momentu wejścia w życie nowelizacji ustawy o kontroli niektórych inwestycji (tj. do dnia 24 lipca 2020 r.) Grupa LOTOS S.A. i LOTOS Asfalt sp. z o.o. (obecnie: Rafineria Gdańska sp. z o.o.) w ogóle nie podlegały przepisom ustawy o kontroli niektórych inwestycji, ponieważ nie były objęte rozporządzeniami Rady Ministrów, zaś stan zmienił się w kontekście ostatniej spółki dopiero począwszy od dnia 1 stycznia 2023 r.
- [6] Regulacje poprzedzające nowelizację wyraźnie dotyczyły „podmiotu podlegającego ochronie”, którym jest „podmiot umieszczony w wykazie, o którym mowa w przepisach wydanych na podstawie art. 4 ust. 2”. Grupa LOTOS S.A. i Lotos Asfalt sp. z o.o. (obecnie: Rafineria Gdańska sp. z o.o.) nie znajdowały się w tym wykazie. Skoro zatem, do tych spółek nie znajdowały zastosowania przepisy ustawy o ochronie niektórych inwestycji, to nowelizacja nie mogła również w żaden sposób wyłączyć roli Komitetu Konsultacyjnego, w skład którego wchodził m.in. szefowie służb.
- [7] Dopiero w wyniku nowelizacji z 2020 r. Grupa LOTOS S.A. i Lotos Asfalt sp. z o.o. (obecnie: Rafineria Gdańska sp. z o.o.) zaczęły podlegać przepisom ustawy o kontroli niektórych inwestycji, co znalazło odzwierciedlenie w postępowaniu, które zostało efektywnie przeprowadzone w tej sprawie na podstawie przepisów ustawy przed Prezesem Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów.
- [8] Zarzut, że w okresie marzec-czerwiec 2020 r. jeden z ekspertów pracujących nad nowelizacją miał zaproponować nowy tryb kontroli inwestycji zagranicznych, tylko w tym celu żeby uniknąć trudności dwa lata później z udziałem w postępowaniu administracyjnym z podmiotem, o którym ten ekspert nie wiedział i z którym nie toczyły się w tym czasie żadne rozmowy (trudności które skądinąd nie zmaterializowałyby się w żadnym możliwym scenariuszu) jest absurdalny. Dużo prostszym wyjaśnieniem nowelizacji jest – szczególnie pilna w związku z wybuchem pandemii i następującym po niej kryzysem rynków finansowych – potrzeba uszczelnienia reżimu kontroli inwestycji zagranicznych. Tak zresztą, praktycznie jednoznacznie krytycznie, została ona odebrana w doktrynie prawniczej. Jako reprezentatywny przytoczyć można fragment artykułu A. Opalskiego, M. Kacymirowa i F. Kijowskiego pt. Kogo naprawdę chroni ta tarcza? (Rzeczpospolita 16.07.2020).

„Jednak podobnie szerokich instrumentów nadzoru administracyjnego do przewidzianych w tarczy 4.0 próżno szukać w przepisach przyjmowanych obecnie w innych państwach europejskich, na które ogólnikowo powołują się autorzy ustawy. Niezależnie od kompetencji w zakresie kontroli antymonopolowej tarcza 4.0

pozwała prezesowi UOKiK zablokować zagraniczną inwestycję, gdy choćby tylko potencjalnie zagraża porządkowi, bezpieczeństwu bądź zdrowiu publicznemu. „Parasol ochronny” objął wszystkie spółki publiczne, bez względu na ich aktywność, oraz innych przedsiębiorców, którzy nawet tylko pobocznie prowadzą działalność w jednym z bardzo szeroko zdefiniowanych obszarów. Wystarczy, że osiągają roczne przychody przekraczające 10 mln euro. Reglamentacją objęto nie tylko przejęcie kontroli nad spółką, ale już nabycie 20 proc. ogólnej liczby głosów”.

Podobne czy wręcz identyczne zmiany ustawowe miały miejsce w tym samym czasie (2020 r.) np. w Republice Federalnej Niemiec (por. zmiana *Außenwirtschaftsverordnung* z 2020 r.) czy Zjednoczonym Królestwie (por. *National Security and Investment Bill*) i trudno chyba motywować je osobistą sytuacją Daniela Obajtka czy nawet zbyciem aktywów Grupy LOTOS S.A. *Nota bene* w tym ostatnim państwie organem właściwym w zakresie kontroli inwestycji jest Competition and Markets Authority, CMA czyli brytyjski odpowiednik Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów.

Prof. UAM dr hab. Maciej Mataczyński
Maciej Mataczyński
advokat